

Semnalăm în domeniul simfonic câteva discuri „de autor“, dedicate unora dintre maeștrii noștri, pentru început compozitorii Sabin Drăgoi și Mihail Andricu.

Înregistrarea ST-ECE 01921 conține din creația pentru pian solo a lui Sabin Drăgoi *Suita de dansuri populare* și primele două serii de *Miniaturi pentru pian*. *Suita de dansuri populare* (durata 10 05") cuprinzând piesele *Hodoroaga*, *Zdrăngănița*, *Cimpoiașul*, *Pe picior*, *Briul*, *Bătuta*, *Sălcioara* și *Briul*, a fost compusă în 1923, prima sa audiere a beneficiat de interpretarea compozitorului Filip Lazăr, iar despre prezența sa în repertoriul genului Emanoil Ciomac nota în ziarul „Cuvîntul“ la 4 mai 1925: „Primim din partea domnului Sabin Drăgoi, compozitor și profesor la Conservatorul din Timișoara, o serie de compoziții... Cunoaștem de mult cele mai multe din aceste pagini, în care un talent atât de național se exprimă sincer și nou în forme scurte și cuprinzătoare... Singurul interes muzical ni-l pot trezi numai aceste flori sfioase ale sufletului românesc“. *Suita de dansuri populare pentru pian* — în denumirea sa originală — a cărei tematică se sprijină pe o selecție de melodii folclorice ardelenesti, a fost distinsă chiar în anul compunerii sale cu mențiunea I de compoziție „George Enescu“. Cele două serii de *Miniaturi pentru pian* oglindesc momente diferite ale drumului creator al compozitorului Sabin Drăgoi prin distanța în timp care le separă: seria I, opt miniaturi, este contemporană cu *Suita de dansuri populare* (1923) iar piesele, caracterizate prin varietate agogică, mare prospețime a expresiei, vitalitate, sînt definite numai prin indicațiile: *Moderato*, *Allegretto*, *Andantino*, *Allegro*, *Andantino*, *Andantino*, *Andante* și *Allegro*. Seria II, zece miniaturi, datează din 1960 și formează un ciclu de piese unitar, încheșat, caracterizat de o finețe a definirii termenilor sonori — descriptivi subliniați și de mențiunile de natură „programatică“ ce însoțesc lucrările: *Moderato* (*Dansează păpușa*), *Molto rubato* (*În tabăra haiducilor*), *Allegretto* (*La joc, copii*), *Allegro* (*Voinicește*), *Andante sostenuto* (*Moșul optimist*), *Marcia infantile* (*Marș pioneresc*), *Allegretto* (*La clasă*), *Animato* (*Joacă bunicul*), *Allegretto* (*Pe coastă cu caprele*), *Andantino comodo* (*Răsună valea de voie bună*). Interpretarea acestei reprezentative selecții din creația pentru pian a compozitorului Sabin Drăgoi aparține Georgetei Ștefănescu-Barnea care demonstrează acuratețe, sensibilitate în redarea planurilor sonore, structurii, fie și simple, a *Dansurilor* și *Miniaturilor*. Poate pe alocuri câteva sublinieri dinamice și de tempo ar fi adus încă o notă de varietate, de spontan.

Și se mai poate — așa cum menționam și cu un alt prilej recent — că se vor găsi plasticieri mai inspirați decît autorii prezentei mape — o stilizare de „curioasă“ „inspirație“ și „expresie“ — sau a mapei discului ce va fi prezentat în continuare consacrat maestrului Mihail Andricu — reprezentare a unei abstracțiuni (sic!) — care slujesc mai mult decît discutabil interesele artistice și comerciale ale promovării discografice. Muzicii „grele“ mai ales îi

trebuie „ușurată“ calea adresării către publicul meloman, iar elementul plastic are dificila sarcină de a contribui cu mijloace specifice pe acest plan. Fie chiar acel disc cumpărat pentru mapă! Mapa și conținutul ei, plastic și literar, se află față de înregistrarea incisă pe disc în acelaș raport în care se află muzica de film față de pelicula propriu zisă, cu care formează o entitate, o unitate deci, cel puțin în principiu...

Consecutiv ca număr de catalog miniaturilor pianistice de Sabin Drăgoi — ST-ECE 01922 — este un alt disc „de autor“ care îl are ca protagonist pe compozitorul Mihail Andricu reprezentant de seamă al școlii românești de creație muzicală de la mijlocul secolului XX. Cele două lucrări prezentate, *Simfonia a IV-a*, opus 76 și *Simfonieta nr. 12*, opus 119, au fost înregistrate în studiourile Radioteleviziunii Române în execuția orchestrei de studio a Radioteleviziunii Române și a orchestrei lirice a Conservatorului „Ciprian Porumbescu“ din București dirijate de Ludovic Bács și, respectiv, a orchestrei Filarmonicii din Sibiu dirijate de Petre Săbărcea. Reprezentative pentru definirea unor momente, diverse ale evoluției personalității componistice a muzicianului, cele două opusuri se situează la o distanță în timp de aproape două decenii. Dacă la discul anterior consemnam o interesantă, revelatoare surprindere a ipostazelor creației de pian de Sabin Drăgoi, aceasta se reeditează aici pentru creația simfonică de Andricu. *Simfonia IV-a*, compusă în 1954, *Lento Allegro* (13'12"), *Tranquillo*, *Allegro* (9'05"), *Vivo*, (4'50") și *Allegro con brio* (7'30"), reprezintă pe planul fuziunii între agregatul simfonic de articulare, dezvoltare clasică și citatul sau, recrearea componistică a literii și spiritului folcloric ca dată fundamentală a aportului școlii noastre naționale, în viziunea acestor probleme în perioada inter-și post belică imediată, aspectele de principiu și concretizare de mesaj și limbaj ale integrării tonal-modal, ale alternanțelor armonico-polifonice, liric-dramatic, complexe finalități a căror tratare a reclamat apelul la dispozitivul instrumental al orchestrei mari de predilectă abordare de altfel în opera maestrului. Adevărat veteran al simfonismului românesc, Mihail Andricu a jalonat în cele aproape treizeci de lucrări cu care a îmbogățit literatura noastră de gen (11 simfonii, 13 simfoniette, 3 simfonii de cameră) momente ale drumului ascendent către esențializări, pilduit pe discul de față de *Simfonieta nr. 12*, — *Andante espressivo*, *Poco* — *Vivo* — *Vivo* — *Lento* — *Allegretto*. O mențiune pentru ținuta prezentării semnate de compozitorul Theodor Drăgulescu, care îmbină atât de adecvat nivelul tratării profesionale cu dezideratul accesibilității.

Dintre opusurile compozitorului Nicolae Brînduș, creator aflat la momentul maturității forțelor sale — deopotrivă ca vîrstă și valoare artistică — discul ST-ECE 01924 conține cantata *Domnișoara Hus* pe versuri de Ion Barbu și ciclul de 7 psalmi pe versuri de Tudor Arghezi. Două lucrări complementare — am putea afirma după audierea înregistrării: *Cantata* constituie un demers de ordin sintetic, esențializat,

pe cind *Psalmii* se inscriu pe o direcție a hiperbolizării expresiei literare, a ideii conținute în aceasta. Cantatei *Domnișoara Hus*, compusă în 1968, pentru trei voci bărbătești și trei grupe orchestrale, îi este într-adevăr potrivită pentru definirea obiectului, atât pe plan structural cit și expresiv, aserțiunea semnată de George Călinescu „Obiectul poeziei este deci nu fața concretă a lumii balcanice ci schema ei ideală, o simplă ipoteză morală, de unde lipsa de istoricitate și concretețe biografică”. În ordinea celor șase secțiuni — *Ceas de seară, Presentare, Vaduri și alături, Din ceas dedus, Aur netemporal și Chemarea mosorului* — cea de-a patra, Motto — *Din ceas dedus*, îndeplinește rolul „axe de simetrie”, „pilonului” lucrării, în sensul propriu și figurat al noțiunii. Versiunea interpretativă este datorată orchestrei Filarmonice din Iași condusă de Ion Baci, Soliști : Lucian Marinescu, Ion Budoiu și Pompei Hărășteanu. Se cere menționată în mod special în legătură cu excelența redare a reliefului spațial, a lărgirii bazei sonore, sensibile la audiția stereofonică și care au importanța unor date constituante ale mesajului formal al cantatei, aportul maestrului de sunet Vladimir Ploeanu, care a realizat aceste dialoguri fonice fără a rupe echilibrul unității lor de ansamblu.

În ciclul de 7 *psalmi* pe versuri de Tudor Arghezi (1965) pentru bariton, pian și percuție înfățișarea sonoră, muzicală conferă o nouă dimensiune expresivă versurilor a căror simplitate pare că le mărește puterea de fascinație artistică, literară care aparține autorului lor. Muzica susține, comentează, subliniază, aprofundează pe căi specifice versul arghezian ale cărui oscilații de la umilință pînă la afirmarea deplin descătușată corespunzînd transformării vocale de la declamație spre melodie și vocaliză și modificării treptate a partiturii pianistice pînă la înlocuirea sa în final cu jocul accentelor percuției. În interpretarea ciclului de 7 *psalmi* basul Pompei Hărășteanu este acompaniat la pian de Lavinia Tomulescu-Coman, iar intervenția de percuție aparține lui Candid Popescu, realizînd o versiune demnă de valoarea partiturii. Compozitorul Costin Cazaban semnează o prezentare ce tinde să surprindă, să definească eficient determinările fundamentale ale componisticii lui Nicolae Brînduș.

Gabriel TOMESCU

Contacte Internaționale

De curînd, un grup de tineri compozitori români formată din Dan Bălan, Valentin Gruescu, Adrian Pop, Mircea Romcescu și subsemnatul, a efectuat în cadrul schimburilor culturale dintre Uniunea compozitorilor din R.S. România și Uniunea compozitorilor din Uniunea Sovietică, o vizită de documentare asupra unor aspecte ale vieții cultural — muzicale din această țară. Pentru realizarea acestui obiectiv am luat contact cu diverse personalități ale vieții muzicale din U.R.S.S., am avut repetate întruniri de

lucru cu reprezentanți ai tinerei generații de compozitori sovietici, am audiat concerte, am vizitat galerii de artă și muzee, am legat prietenii durabile.

Vizita noastră a coincis cu perioada de pregătire a două evenimente epocale în istoria popoarelor sovietice și anume : 65 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și 60 de ani de la întemeierea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

Chiar de la sosirea în țara prietenă am simțit ospitalitatea acestui popor prin întîmpinarea caldă făcut de tov. Vladimir Logaciov, șeful serviciului de relații externe al Uniunii Compozitorilor din Uniunea Sovietică și de translatorul, extrem de amabil, ce ne-a însoțit pe tot parcursul vizitei noastre. În continuare, am făcut turul orașului Moscova, dîndu-ni-se posibilitatea să admirăm și să ne bucurăm de frumusețea arhitectonică a orașului. Moscova este menționată într-un izvor narativ încă din anul 1147. Aici se găsesc : Academia de Științe a Uniunii Sovietice, Universitatea „Lomonosov”, 80 de institute de învățămînt superior, 25 de teatre (printre care vestitul „Balșoi Teatr”), cunoscutele galerii de artă „Tretiakov”, pe care am avut posibilitatea să le vizităm. Tot aici se găsește și am fost invitați să-l vizităm, ansamblul arhitectural „Kremlin”, construit într-o lungă perioadă de timp, începînd cu secolul al XII-lea, ansamblu compus din palate, biserici, Necropola țărilor, clădirea Senatului, Palatul Congreselor și altele.

După o frumoasă zi petrecută la Moscova, am plecat spre Kiev, orașul în care urmau să se desfășoare întîlnirile noastre de lucru cu reprezentanții tinerei generații de compozitori sovietici. La sosire am fost întîmpinați de compozitorul Lev Nicolaevici Colodub, responsabilul cu probleme de tineret al Uniunii Compozitorilor din R.S.S. Ucraina, precum și de o parte din tinerii compozitori sovietici cu care în zilele următoare ne-am reintîlnit în cadrul întrunirilor noastre de lucru. Kiev, capitala R.S.S. Ucraina a fost întemeiat în secolele VI—VII. Orașul este un centru istoric cu numeroase monumente printre care biserica Deseatina și mînăstirea Pecerska, ambele din secolul XI și numeroase clădiri din secolele XV—XVIII.

Ca centru cultural, are numeroase institute de învățămînt superior, o universitate din anul 1834, muzee, teatre. Parte din ele am avut posibilitatea să le vizităm.

Întîlnirea cu tinerii compozitori sovietici a avut loc în prezența Președintelui Uniunii compozitorilor din R.S.S. Ucraina, tovarășul Alexandr Ștogarenko. În prima ședință de lucru, s-au purtat discuții extrem de interesante cu privire la creația muzicală din ambele țări, la locul și rolul tinerei generații de compozitori în viața muzicală. În cuvîntul lor colegii sovietici au prezentat conținutul de specialitate în contextul mai larg al condițiilor în care s-a dezvoltat și se dezvoltă creația artistică în general și creația muzicală în special în U.R.S.S. Astfel, s-a subliniat că în creația lor muzicală, compozitorii sovietici, dintre care la loc de frunte se situează Șostakovici, Prokofiev, Miaskovski, Sviridov, Hacıaturian, Hrennicov, au dat lucrări de cel mai înalt nivel artistic, ce duc mai departe tradițiile muzicii clasice ruse, creația lor fiind clădită pe edificiul solid al bogatei